

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: جام جم برترنا
توزیع: نشر گستر امروز

نقش زنان در سینمای دهه نود

زن، خانواده و سبک زندگی ایرانی - اسلامی

عباسی، پرپوش نظریه، پانته آ بهرام، شبنم مقدمی و... ملودرام‌های خانوادگی بویژه با محوریت کاراکترهای زنان در میان تولیدات سینمای ایران و جهان، مخاطبان و علاقه‌مندان فراوان دارند و چنانچه این قبیل آثار با نگاه پژوهشگرانه، وفادارانه و هنرمندانه، موضوع‌ها و مضامین خود را از زندگی و مناسبات خانواده‌های ایرانی، به درستی گزینش و چیدمان کرده و به رخدادها از دریچه آسیب‌شناسی با رویکرد سازندگی نگریسته باشند و تخریبگر مناسبات زندگی خانواده‌های ایرانی که با فرهنگ و باورهای ایرانی و اسلامی عجین است، نباشند و از نظر ساختار اتماتیک و واقعگرایی دارای شخصیت پردازی‌های باور پذیر بوده و تلخی‌ها و شادی‌ها را در کنار یکدیگر به نمایش در آورند و امید و ایمان و فردای بهتر در آن‌ها ترسیم و تصویر شود، سینمای ایران و فیلم‌های ایرانی به میان خانواده‌ها رفته و مانایی خواهند یافت. به امید احیا و شکوفایی سینمای بالنده و درخشان ایران که از میان زندگی و فرهنگ و اعتقادهای ایرانی عبور کرده و به درخشش می‌رسد. سینمای ایران، هنرمندان دانش آموخته، مستعد و توانا و همچنین مدیران فرهنگی دلسوز، فراوان دارد و مخاطبان سینما و هنر و سینما دوستان، بخصوص خانواده‌ها خواهان تماشای آثاری هستند که به جای انعکاس زندگی غیر ایرانی، از ایران و ایرانی و خانواده‌های ایرانی نشان و هویت داشته باشند. تولید دهه‌ها فیلم خانوادگی در دهه نود، گویای قابلیت‌های بالای هنرمندان و سینمای کشور است که می‌شود و می‌تواند با نظارت و حمایت و هدایت کارشناسانه به قله‌های افتخار دست یابد. هنوز و همچنان جایگاه آثار تماشایی و تاثیرگذار درام‌ها و ملودرام‌های استاندارد و جذاب و با محتوای خانوادگی و نمایش سبک زندگی ایرانی و اسلامی و ارائه تصاویر شکوهمند از عزت و وقار زنان و مادران و همسران و دختران در سینمای ایران خالی است و اجرایی شدن آن‌ها به عزم و ایمان و امید و تخصص و دلسوزی و استمرار و برنامه‌های کاربردی نیاز دارد که لازم است سینمای جمهوری اسلامی به آنها مجهز شده و علاوه بر ایرانیان، جهانیان را با محتوای انسانی و اخلاقی و الهی و امیدوارانه خود، مخاطب قرار دهد.

و سوزهای خانوادگی و استقبال مخاطب از یکسو و تبلیغ و ترویج و حمایت متولیان سینما از تولیدات خانوادگی خاص! از دیگر سو، انگیزه برتری کمی فیلم‌های خانوادگی بود، اما مساله اصلی اینکه، آنچه در اغلب این فیلم‌ها به تصویر درآمده بود، دغدغه‌های مهم خانواده‌های ایرانی نبودند و مسائلی مانند؛ فمینیسم، تلخی و سیاهی، ناامیدی، خانواده ستیزی، عصیان و طغیان جوانان و زنان، تنهایی و خیانت و بزه و خلاف و عاشقانه‌های ناکام، محتوای آنها را تشکیل می‌دادند. با این حال گاه فیلم‌های قابل‌توجهی هم در این میان ساخته شدند که نگاهی آسیب‌شناسانه به خانواده‌ها و زنان و دختران داشتند. از همین رو، ملودرام‌های زنانه و خانوادگی در این دهه، جلوه‌های بیشتر داشتند. در این برهه، پوران درخشنده با فیلم هیس دخترها فریاد نمی‌زنند و تهمینه میلانی با فیلم آتش بس و نرگس آبیاری با فیلم‌های شیار صدوچهل و سه و شبی که ماه کامل شد و سینماگران جوانی مانند ناهید حسن زاده، آیدا پناهنده و رقیه توکلی دیده شدند.

برخی فیلم‌های تماشایی خانوادگی و زنانه دهه نود عبارت بودند از: برف روی کاج‌ها، قصر شیرین، بمب، وارونگی، جهان بامن برقص، لاک قرمز، ناهید، زندگی خصوصی، عرق سرد، رخ دیوانه، ابد و یک روز، بیست و یک روز بعد، آتش بس، اسب سفید پادشاه، سربه مهر، متری شش و نیم، یه حبه قند، شنای پروانه، نفس، حوا، مریم، عایشه، خسته نباشید، آن سوی ابرها، خورشید، زمانی دیگر، اشغال‌های دوست داشتنتی، ماهی و گربه، جان دار، اتاق تاریک و... کارگردان‌های مطرح فیلم‌های خانوادگی این دهه هم شامل: سروش صحت، مجید مجیدی، پوران درخشنده، نرگس آبیاری، هومن سیدی، سعید روستایی، محمد حسین لطیفی، مصطفی کیایی، احسان عبدی‌پور، علی مصفا، شهرام مکرری، وحید جلیلود، نیماجاویدی، رضا میرکریمی و... می‌شدند. بازیگران زن این سال‌ها و فیلم‌های خانوادگی وزن محور دهه نود عبارت بودند از: مهناز افشار، ویشکا آسایش، نگار جواهریان، طناز طباطبایی، مریلا زارعی، فاطمه معتمدآریا، لیلا حاتمی، الناز شاکر دوست، پریزاد ایزدیار، لادن مستوفی، مینا ساداتی، ساره بیات، گلاره

جبار آذین / منقد و مدرس سینما - دهه نود هم از راه رسید و کلیدداران هم آمدند و مشغول بازی قفل و کلید شدند، عجیب اینکه، کلیدهای رنگ زده آن‌ها هیچ قفل رنگ زده‌ای را باز نکرد. کلیدداران، کلیدهای خود را بر امور سیاسی و اقتصادی و فرهنگی، گماردند و جالب آنکه، اغلب کلیدها ناکارآمد بودند، از جمله کلیدهای فرهنگ بویژه سینما که همه چیز را با ندانم کاری و نداشتن سواد سینمایی و فرهنگی، بهم ریخت و ولنگاری فرهنگی و بی‌سر و سامانی سینمایی به اوج خود رسید؛ مافیای اکران، قدرت گرفت و راهزن اکران سینما شد، پول شویان، راهی سینما شدند، جشنواره بین‌المللی فیلم فجر که حاصل زحمات پیشینیان و جشنواره‌های معتبر و آبرومند بود، به دو تکه جشنواره فیلم فجر و جهانی فجر، تقسیم شد.

تولید فیلم‌های بی‌محتوا و بازاری، رونق گرفت، محتوا در آثار سینمایی به حاشیه رانده شد. اهالی سینما، متفرق تر و خانه سینما، سیاسی و تجاری تر شد و در یک کلام، دستاوردهای سینما در معرض نابودی قرار گرفت و بر میزان ناامیدی زنان و مردان سینماگر و دور شدن سینما از ارزش‌ها و فرهنگ و زندگی مردم، افزوده شد. با این همه، به ظاهر همه چیز عادی می‌نمود، ولی این فقط ظاهر آن بود و از درون تهی می‌شد. در این دوران، سینماگران ارزشمدار، در عسرو حرج بودند و دولتی‌ها و وابستگان آنها، یکه‌تازی می‌کردند. در دهه نود، با تمام مشکلات، شمع سینما هنوز روشن بود و سینماگران زن و مرد به سینما می‌پرداختند و فیلم هم ساخته می‌شد. اما این سینما، دیگر مردمی نبود و خانواده‌ها از آن استقبال نمی‌کردند. با وجود تاکید مسوولان و مردم بر ترویج زندگی سبک ایرانی و اسلامی، سینما و مدیران آن، بی‌اعتنا به این نیاز و خواسته، راه خود را می‌رفتند و کار خود را می‌کردند و نتیجه این انحراف‌ها و کجروی‌ها در تمام عرصه‌های جامعه و فرهنگ و سینما، عزل کلیدهای اشتباهی بود. نکته مهم در خصوص دهه نود سینما، این است که، به دلیل تولید چندین فیلم خانوادگی و درام‌های زنانه، این نوع آثار در اکثریت قرار داشتند و سینمای دهه نود در اختیار فیلم‌های خانوادگی بود. گسترده‌گی و تنوع مضامین

به زودی در سینماهای سراسر کشور

EXPEDIENCY

حسن‌الدین دارابی
محمدرضا شفا

فرهاد قاسمیان
وحید رویانی
مهدی حسینی
محمدرضا شفا
امیر لوروزی
نازنین قره‌مانی

